

वजेटमा समावेश गर्नुपर्ने ३१ सुझावहरू

१) आयोजना निर्माण तथा संचालनमा लागेको मूल्य अभिवृद्धि कर कट्टि वा फिर्ता विधिबाट आयोजना निर्माण लागतमा कर पुजीकृत हुने हालको व्यवस्था हटाई तत्काललाई विद्युतको स्थानीय बिक्री तथा निकासीमा मूल्य अभिवृद्धि करको दर शून्य लगाउने व्यवस्था गर्दा ग्राहक मूल्य पनि नबढ्ने र आयोजना निर्माणमा हुने कर लागतसमेत कम हुन गई नेपालमा उत्पादित विद्युत सस्तो र प्रतिस्पर्धी हुने हुदा विद्युतको बिक्रीलाई मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तुका रूपमा व्यवस्था गरी दिन हुन,

२. आ.ब. २०७९/८० को आर्थिक ऐनमा २०० मेगावाटभन्दा माथि क्षमताका जलाशय र अर्धजलाशययुक्त आयोजनाहरूलाई २१ बर्षसम्म विभिन्न कर/भ्याट छुट गरेको छ । सामान्यतया २०० मेगावाटभन्दा माथिका जलाशय र अर्धजलाशययुक्त आयोजनाहरू विदेशी लगानीकर्ताहरूले बनाउने भएका कारण विदेशी लगानीकर्ता सरह स्वदेशी लगानीकर्तालाई सहूलियत दिन सो सुविधा सानाठूला सबै जलाशय र अर्धजलाशययुक्त आयोजनाहरूका लागि लागु गरिदिनु हुन,

३. नेपालको जलविद्युत क्षेत्रलाई ठूलो लगानी आवश्यक भएको र निजी क्षेत्रबाट प्रबर्द्धन हुने जलविद्युत आयोजनाहरूमा लगानी गरिरहेको नेपाल सरकारको एकमात्र कम्पनी हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेडलाई नवीनतम प्रकृतिका बित्तीय साधन Innovative Financial Instrument का माध्यमबाट आन्तरिक एवम् बाह्य क्षेत्रबाट लगानीयोग्य पूँजी जुटाउन सक्ने व्यवस्था गरि दिनु हुन,

४. विद्युत विकास विभागद्वारा सिफारिस गरिएबमोजिम जलविद्युत उत्पादन, प्रसारण, वितरण, संचालन वा संभारको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट)मा साविकको एकिकृत भन्सार दर २०७६/७७ मा उल्लेख गरेबमोजिम १ प्रतिशत भन्सार महसुल दर नै कायम गरिदिनुको साथै स्वदेशमा निर्माण जडान गरिने स्टीलका सिट (पेनस्टक पाइप) बिक्री गर्दा मु.अ. कर पूरै छुट दिने व्यवस्था गरी दिन हुन,

५. नेपालमा विद्युतको बढ्दो उत्पादनको बजार व्यवस्थापनका लागि राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय

बजारमा विद्युत् व्यापार गर्नका लागि निजी क्षेत्रलाई विद्युत् व्यापार र प्रसारण लाईन निर्माणको अनुमतिको ब्यवस्था गर्न हुन,

६. नेपाल सरकारको बजेट वक्तव्य २०७१/०७२ मा घोषणा भए बमोजिम निर्माण सम्पन्न भई व्यापारिक उत्पादन शुरू गरेका आयोजनाहरूलाई दिने भनिएको प्रति मेगावाट रु. ५० लाख भ्याट फिर्ता भूक्तानीको व्यावस्था १५,००० मेगावाट उत्पादन लक्ष्य प्राप्त नभएसम्मको लागि कायम गर्दै कार्यान्वयनको व्यवस्था गरी दिन हुन,

७. विद्युतीय सवारी साधानको आयात गर्दा, डिजेल/पेट्रोलको ईन्जिनलाई ईलेक्ट्रिकमा परिणत गर्न आयात गरिने ईलेक्ट्रिक ईन्जिन, घरायसी विद्युतीय सामानहरूमा शतप्रतिशत कर छुट दिन र निजी क्षेत्रलाई चार्जिङ् स्टेशन स्थापना गर्न अनुमति दिन हुन,

८. घरायसी तथा औद्योगिक विद्युत् खपत विस्तार गर्नको लागि विद्युत्को वितरण तथा प्रसारण प्रणालीमा सुधार र ग्यासको विस्थापनको लागि ग्यासमा दिइएको अनुदान खारेज गरी मिटर अपग्रेड गर्न र ईन्डक्सन चुलोमा अनुदान दिन हुन,

९. विद्युत् आयोजना निर्माणमा बि.सं. २०८० सालसम्म गरिएको लगानीमा श्रोत नखोजिने व्यवस्थालाई बढाएर बि.सं. २०९० सालसम्म वा नेपाल सरकारले राखेको १० बर्षमा १५,००० मेगावाट उत्पादनको लक्ष्य प्राप्त नहुन्जेलसम्म निरन्तरता गरी दिनु हुन,

१०. बैंक तथा बित्तीय संस्थाहरूले जलबिद्युत क्षेत्रमा कम्तीमा १२ प्रतिशत लगानी अनिवार्य गर्ने ब्यवस्था गरिदिन हुन,

११. नेपाल सरकारको “लोडसेडिङ्ग न्यूनीकरण कार्ययोजना २०६८” मा उल्लेख भएअनुसार २०७१ चैत्र मसान्तभित्र सम्पन्न भएका आयोजनाहरूलाई दिने भनिएको Posted Rate अनुसारको बिद्युत खरिद दर दिन र विगतको बाकी/बक्यौता तत्काल भुक्तानीको व्यवस्था गरी दिन हुन,

१२. विद्युत् आयोजना निर्माणको लागि आवश्यक भौतिक पुर्वाधार (प्रसारण लाईन र पहाच

सडक) निर्माण लागतको सोध भर्ना दिने आ.व.२०७८/७९ बजेटको वक्तव्य अनुसारको स्रोतको सुनिश्चितता गरी कार्यविधि बनाई कार्यान्वयनको ब्यबस्था गरी दिन हुन,

१३. सार्वजनिक खरिद नियमावलीले सरकारले निर्माण गर्ने भौतिक पूर्वाधारको टेण्डर गर्न साईट क्लियरेन्स गरेर मात्रै गर्न पाउने व्यवस्था गरेको छ । ने.वि.प्रा.ले निर्माण गर्ने प्रसारण लाईनको हकमा सो ब्यबस्था हटाई दिन हुन,

१४. विद्युत उत्पादनको सर्भेक्षण अनुमतिपत्र लिएका आयोजनाहरूले कोभिड महामारीका कारण अध्ययन कार्यमा असर परेको र आओआर आयोजनाहरूको विगत चार बर्षदेखि पिपिए नभएका कारण बार्षिक अनुमतिपत्र दस्तुर तिरिरहँदा व्यवसायीहरूलाई ठूलो नोक्सान भएका कारण ऊर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालयबाट २०७७ भाद्र २२ गठित कार्यदलको सिफारिस अनुसार सर्वेक्षण अनुमति पत्रको एक बर्षको बार्षिक नवीकरण दस्तुरमा ७५ प्रतिशत छुट गरी दिन हुन,

१५. ऊर्जा क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय बिकास साभेदार तथा बित्तीय संस्थाहरू मार्फत विदेशी लगानी तथा Soft Loan आकर्षित गर्नका लागि नेपालको क्रेडिट रेटिङ गर्ने, आवश्यक Sovereign Guarantee दिने र Hedging Fund को व्यवस्था गरी दिन हुन,

१६. विद्युत् खपत बढाउन नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीका व्यारेक, सरकारी अस्पताल र होस्टलहरूमा विद्युतीय चुलोको उपयोग अनिवार्य गर्ने ब्यबस्था गरी दिन हुन,

१७. विद्युतिय उर्जाको उपयोग गरि स्वदेशमै रासायनिक मल कारखाना खोल्ने र सिंचाईको लागि सहूलियत दरमा विद्युत् उपलब्ध गराउने ब्यबस्था गरी दिन हुन,

१८. स्वदेशी पाजीबाट निर्मित आयोजनाहरूलाई विद्युत् उत्पादनको १५ बर्षसम्म रोयल्टी मिनाहा गरी दिन हुन,

१९. १५००० मेगावाटसम्मका लागि वा बि.सं. २०९० सालसम्ममा उत्पादन शुरु गर्ने जलविद्युत

आयोजनाहरूलाई १५ बर्षसम्म कर मुक्त (Tax Holiday) को ब्यवस्था गरिदिन हुन,

२०. मुलुकको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र जलविद्युत भएकाले व्याजमा सिंगल डिजीट स्थीर व्याज दर कायम गरी दिन हुन,

२१. रुण जलविद्युत् आयोजनाहरूका समस्या समाधानको लागि ऊर्जा मन्त्रालयबाट २०७६ कार्तिकमा गठित कार्यदलको प्रतिवेदन अनुसारका आयोजनाहरूलाई रुण घोषणा गरेर सस्तो व्याजदरमा पुनर्कर्जाको ब्यवस्था गरी दिन हुन,

२२. निश्चित अवधीपश्चात जलविद्युत आयोजनाहरू नेपाल सरकारको स्वामित्वमा जाने भएकाले जलविद्युत आयोजनाको हकमा हदबन्दी नलाग्ने ब्यवस्था गरि दिनु हुन,

२३. उच्च भोल्टेज क्षमताका ट्रान्समिशन लाईन आयोजनाहरू निर्माण गर्दा आवश्यक सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने तथा जलविद्युत परियोजना विकास गर्ने कम्पनीहरूसहितको एक नया संयन्त्र बनाई द्रुत गतिमा निर्माण सम्पन्न गर्न लगाउने ब्यवस्था गरी दिनु हुन,

२४. दक्षिण एसियाली मुलुकहरू (भारत, बंगलादेश आदि) साग निश्चित समय सिमाभित्र विद्युत् व्यापारको लागि अवश्यक उच्चस्तरीय संयन्त्र गठन गर्ने ब्यबस्था गरी दिन हुन,

२५. निजी र सरकारी साभेदारीमा जलासययुक्त आयोजनाहरू निर्माण गर्ने ब्यवस्था गरिदिन हुन,

२६. बन नियमावलीमा जलविद्युत् तथा प्रसारण लाईन आयोजनाहरूले उपयोग गर्ने बनको जग्गा प्राप्ती गर्दा सो जग्गामा रहेका रुख हटाउनको लागि मन्त्री परिषद्बाट स्विकृत भईसकेपछि सोही बराबरको जग्गा उपलब्ध नगराई रुख कटान गर्न नपाउने ब्यवस्था छ । यस्तो ब्यबस्था हटाई विगतमा जस्तै २ वर्षभित्र जग्गा वा रकम उपलब्ध गराउने सम्भौता गरी रुख कटान र बनको जग्गा उपलब्ध गराउने ब्यबस्था गरी दिन हुन,

२७. प्रसारण लाईन निर्माणमा बनको जग्गा उपयोग र रुख कटान मुख्य समस्याको रूपमा

देखिएकाले सोको समाधानको लागि IEE/EIA मा उल्लेखित रुख कटान तथा जग्गा उपयोग गर्न पुनः स्विकृति लिनुपर्ने व्यवस्था हटाइ दिन हुन,

२८. २५० मेगावाटसम्मका नदी बहावमा आधारित (RoR) र अर्धजलासययुक्त (PRoR) आयोजनाहरूको प्रारम्भिक बातावरणीय अध्ययन (IEA) मात्र गरे हुने व्यवस्था गरिदिन हुन,

२९. उर्जाका आयोजनामा विदेशी बैक तथा वित्तीय संस्थाबाट लिएको ऋणको व्याज भुक्तानी गर्दा हालको करकट्टीको व्यवस्था हटाइ दिन हुन,

३०. ऊर्जा उद्यमीहरूले नेपाल सरकारका ७ मन्त्रालय र २३ वटा विभागमा धाउनु पर्ने परिपाटीको अन्त्यको लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयमा अधिकार सम्पन्न एकद्वार प्रणालीको व्यवस्था गरी दिन हुन,

३१. विद्युत् उत्पादनको क्षेत्रमा कोभिड-१९ को माहामारीको असरलाई न्युनीकरण गर्न विद्युत् उत्पादन अनुमती पत्र र RCOD को म्याद २ वर्ष थप गरी दिन हुन,